Ч. 138 (12.304). Львів, середа 25. червня 1930. Poncłowa oprata zapłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

З Українського Національно-Демократичного Обєднання.

КОМУНІКАТ.

У львівськім москвофільськім органі „Руссій Голос“, а за ним у цілій польській пресі появилися сплетні та поголоски про якісь політичні переговори між польськими урядовими чинниками й Українським Національно-Демократичним Обєднанням. У деяких польських органах появилися вже навіть сконкретизовані точки „угоди“.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання категорично ствержує, що всі ці чутки і вісти про якінебудь переговори між польськими офіціяльними чи неофіціяльними чинниками й УНДО не мають ніяких підстав і є виссані з пальця. Пускають їх у курс люди або групи, яким залежить на поширенні заколоту в українським громадянстві.

ПРЕЗИДІЯ У. Н. Д. О.

Вибори до громадського самоврядування на північно-західних землях.

Звичайна каденція міських і сільських громадських рад на Волині, Поліссі, Холмщині і Підляшу кінчиться літом цього року. По інформаціям, які я одержав в міністерстві внутрішніх справ і від волинського воєводи, вибори до громадських самоуправ відбудуться на цілому просторі північно-західних українських земель у літніх місяцях цього року з тим, що в деяких громадах луцького повіту відбудуться вже при кінці червня цього року. Згідно з обовязуючими законами негайно по громадських виборах мають відбутися вибори до повітових соймиків, а саме сільські громади вибирають по двох членів, а міські громади від 2-ох до 5-ти членів повітового соймику. Вислід громадських і повітових виборів рішає також про політику громадських і повітових щадничих кас. Не буду доказувати значіння виборів до самоуправних установ, бо вважаю це злишнім. Ми, як живий народ, що розвивається у всіх ділянках суспільного життя мусимо прямувати до того, щоби українське населення вийшло з тих виборів побідником і щоби громадська і повітова самоуправа на тих землях стала не негативним, а позитивним чинником в українському житті. Перед новими виборами слід нам обговорити теперішній стан повітової і громадської самоуправи на Волині і Поліссі та їх негативний вплив на український стан посідання. Щойно пізнавши всебічно подійсний стан справи зможемо робити висновки на майбутність, і зможемо так повести виборчу акцію як цього вимагає інтерес українського народу.

У волинському воєвідстві на загальне число 1.158 радних є 790 (68.2 проц.) українців, 277 (24 проц.) поляків, 45 (3.8 проц.) жидів і 24 (2 проц.) інших, 18 (1.4 проц.) німців і 4 (0.33 проц.) москалів.

У поліському воєвідстві на загальне число 1.108 радних є: 166 (15.1 проц.) українців, 220 (20 проц.) поляків, 572 (52 проц.) білорусів, 37 (3.3 проц.) жидів, 7 (0.6 проц.) москалів, 1 німець та 105 (9.1 проц.) інших.

У люблинському воєвідстві, до якого входить Холмщина і Підляша, на загальне число 3.240 радних є 2931 (91.3 проц.) поляків, 199 (6.2 проц.) українців, 67 жидів, 19 німців, 19 москалів і 5 білорусів.

У виділених містах, що не входять до повітової самоуправи на загальне число 84 радних є 24 поляків, 2 українців 3 москалів і 51 жидів. У поліському воєвідстві на загальне число 56 радних є: 15 поляків, 1 українець, 1 москаль, 39 жидів.

У люблинському воєвідстві нема ні одного радного українця. У волинському воєвідстві на загальне число 264 радних є: 56 поляків, 50 українців, 6 москалів, 1 німець, 147 жидів і 4 інших. У поліському воєвідстві на загальне число 240 радних є: 51 поляків, 5 українців, 44 білорусів, 3 москалів і 137 жидів. У люблинському воєвідстві є лише 2-ох радних українців.

У волинському воєвідстві на загальне число 216 членів повітових соймиків є: 116 українців, 76 поляків, 2 москалів, 17 жидів і 5 інших. У поліському воєвідстві на загальне число 218 членів повітових соймиків є 25 українців, 78 поляків, 78 білорусів, 1 москаль, 1 литовець, 17 жидів і 18 інших. В люблинському воєвідстві на загальне число 614 членів повітових соймиків є 16 українців.

Наведені статистичні дані є взяті з урядового видавництва: „Матеріяли до діяльности правительства за рік 1928“, а представляють нам національний склад самоуправних репрезентацій у дні 1. грудня 1928.

Нема найменшого сумніву, що теперішній стан у порівнанні зі станом з дня 1. грудня 1928 погіршився у некорисність українців, оскільки мова про скількість українців в самоуправних репрезентаціях. Деяку скількість найсвідоміших під національним оглядом громадських рад адміністраційна влада розвязала і перевела нові вибори. Так само в ріжний спосіб і у ріжній формі усунено деяких невигідних владі членів повітових соймиків української народности. Ми не маємо офіціяльних статистичних матеріялів про розміри тих пересунень у некорисність українців, на кожний випадок слід замітити, що ті пересунення відносяться радше до якости, як до скількости радних і членів соймиків. Розумію це так, що громадських радних і членів повітових соймиків, свідомих українських громадян заступлено теж по більшій части українцями з „Української Ниви“ або такими, що бояться своєї тіни і є слухняним знаряддям у руках адміністраційної влади.

Сухі статистичні цифри кажуть нам, що у волинському воєвідстві в сільських громадських радах українці мають більшість, бо становлять аж 68.2 проц., а в поліському воєвідстві українські радні в сільських громадах становлять лише 15.1 проц., але разом з білорусами мають теж безоглядну більшість, бо становлять 57.1 проц. Слід замітити, що офіціяльна статистика щодо скількости радних у поліському воєвідстві є свідомо тенденційна, бо немалу скількість українських радних втягнено під рубрику „інших“, що дає аж 9.1 проц., або вчислено до білорусів.

У виділених містах волинського і поліського воєвідства жиди мають у міських радах безоглядну більшість, а скількість радних українців є менша ніж москалів.

У менших містах волинського і поліського воєвідства мають у міських радах жиди також безоглядну більшість, але тут і українці мають поважну скількість радних у волинському воєвідстві рівну полякам, а в поліському воєвідстві українці разом з білорусами дорівнюють полякам.

Щодо народности членів повітових соймиків, то українці самі мають безоглядну більшість у волинському воєвідстві а разом з білорусами і в поліському.

У люблинському воєвідстві скількість українців у всіх самоуправних установах є мінімальна.

Колиб ми хотіли робити висновки лише на основі статистичних даних то ми мусілиб ствердити, що українці мають у своїх руках громадські ради в сільських громадах і повітові соймики, а жиди міські ради.

В дійсности українці на громадську і повітову самоуправу не мають ніякого впливу, а самоуправні установи є по більшій части слухняним знаряддям у руках політичної адміністрації і військових осадників.

Пос. Вол. Целевич.

2-а світова енерґетична конференція.

Берлін, у червні 1930.

2-га конференція відбувається у Берліні. Учасників є понад 4.000. Україна має 3-ох заступників, але вони в фахових працях конференції участи не беруть. Перша конференція відбулася в 1924 році в Льондоні. Про значення такої конференції не приходиться й говорити. Декілька цифр розкажуть усе самі. Англія вислала на 2-гу конференцію 195 учасників, Америка 117, Швайцарія 82, Австрія 93, Чехія 103, Польща 52, Росія 31 і т. д. Заступлені там і найменші держави. На будівлях і в салях засідань прапори всіх держав і націй, що заступлені на конференції. Зїхались сюди люди, що ведуть нині перед у світовому господарстві. Кожна нація вислала своїх провідних мужів. Про праці конференції можна буде написати окремо, бо на один раз булоб забогато матеріялу. Тут треба звернути увагу на завдання конференції і на проблеми, які вона має розвязати.

Сучасні істнуючі в світі силові машини дають разом около 300 міл. кінських сил енерґії, або 220 міл. кільоватів, що дає в заокругленні 800 міліярдів кільоватгодин праці. На голову населення цілої землі випадає приблизно около 500 кільоватгодин. Крім цього ще на 110 кільоватгодин треба врахувати безпосереднє зуживання енерґії в формі вугля, нафти і ґазу. Ці цифри дають нам точний образ людського життя за ввесь час. Сильна людина, працюючи денно по 8 годин, дає за рік около 250 кільоватгодин. Виходить з цього короткого підрахунку, що людство має своїх сталевих слуг, які на нього стільки працюють, що до виконання тої праці треба булоб 3.200 міл. сильних робітників. Ця енерґія нас одягає, будує доми, дає нам світло, друкує часописи і книжки, передає відомости на великі віддалення, дає нам ріжного роду приємности і т. д. Машинова енерґія опанувала світ. Ця енерґія продовжує рамена людини і її життя. Час і простір, завдяки цій енерґії, уявляють з себе зовсім інше поняття, як це було досі. Проводження енерґії на великі віддалі змінює вигляд і життя як держав, так і поодиноких людей заставляє їх зовсім інакше думати. Це дає змогу сцентралізувати чи — навпаки — здецентралізувати місця людської творчости і в той спосіб злагіднити соціяльні напруження серед великої маси скупчених в одному місці людей. Цяж сама енерґія зміняє тепер в основі умовини життя людей себто повертає їх більше до природи, виганяючи їх з великих міських касарень до малих домів. При цьому треба замітити, що люди мають нині більші вигоди, як давніше.

Відповідний розподіл енерґії прискорює працю переходу сирівців у готовий товар, поширює науку, збільшує попит на фахівців, а зменшує попит на людську робочу силу. Одначе це тягне за собою й небезпеки. Моторизація життя вже тепер не минає нічого. Всі і все мусять себе приноровити до поступу часу, до розподілу енерґії. Цими питаннями й займається 2-га енерґетична конференція.

В цій конференції беруть участь фахівці всіх галузей енерґетики, як нафта, вугіль, ґаз, тепло, електрика, машини, світло, орґанізатори, адміністратори, уряди, наукові діячі і преса. Навязання персональних звязків і виміна думок сприяють лише розвоєві як культури, так і торговлі та промислу. Та не лише ці питання цікавлять фахівців. Вони думають і над тим, якби то людину зробити повним паном природи.

Конференція розрахована на 10 днів. від

16—26 червня 1930. Зголошено понад 400 рефератів. З технічного боку все підготовано знаменито. Новістю є уживання на конференції апаратів, що дають змогу учасникам слухати викладів у тій мові, яку вони найкраще розуміють, хоч бесідник говорить іншою мовою. **К.**

З життя наших установ.

Загальні Збори Т-ва „Карпатія“.

Дня 19. червня ц. р. відбулися під проводом президента д-ра Стефана Федака Звичайні Загальні Збори Товариства взаїмних обезпечень на життя і ренти **„Карпатія“** у Львові. З обширного друкованого звіту та пояснень до нього виходить, що Товариство в першому році своєї відновленої діяльности вспіло придбати на 200 проц. обезпечень, а на 392 проц. заінкасувати премій більше, як в році 1928.

Стан усіх обезпечень з кінцем 1929 року виносить 3,201.693 зол. із заінкасованими преміями в сумі 109.835.33 зол. Премійні резерви Товариства виносять золотих 109.150.63 (30.726.63 золотих більше від минулого року). Стан цінних паперів виносить 262.730 зол. Фонди Товариства виносять зол. 336.402.83 (31.071.09 зол. більше, як у мин. році). Активи вписані до реєстру льокат обезпеченевого фонду, виносять золотих 65.100.66. В минулому році уділено позичок на зол. 5.921.22. В році 1929 зголошено дві шкоди на 1.500 амер. долярів, які безпроволочно і без ніяких перешкод виплачено, хоч оба обезпечення тревали дуже короткий час. Стан обезпечень Товариства з кінцем травня 1930 року виносить **4 і пів міліона золотих.** Постепенний зріст обезпечень та збільшений вплив премій є найкращим доказом розвитку Товариства, що не зважаючи на тяжку господарську крізу нашої країни і конкуренцію чужих товариств, пробивається з успіхом наперед.

У звязку з поширюванням деякими несовісними агентами-українцями, що працюють у чужих асекураційних товариствах, вісток про національний характер Т-ва „Карпатія“, Загальні Збори ствердили, що між членами, власниками уділів, нема ні одного члена уділовця неукраїнця та що такими власниками уділів „Карпатії“ є виключно наші економічні й культурні установи та наші найвизначніші громадяни. Стверджено рівнож, що членами, обезпеченими в „Карпатії“, є виключно самі українці, так, що Т-во „Карпатія“ як щодо складу своїх обезпечених членів, так і членів-уділовців є чисто національним товариством, що рішає зовсім самостійно про свою долю. Коли-ж Т-во „Карпатія“ остає в торговельних взаєминах із заграничними реасекураційними товариствами, то робить воно це тільки тому, що українського реасекураційного товариства нема і ще не скоро воно буде. Тому Т-во „Карпатія“ для добра своїх-же членів мусить реасекурувати частину свого обезпеченого капіталу в заграничних, добре загосподарованих реасекураційних товариствах, тимпаче, що через таку реасекурацію Товариство „Карпатія“ має великі матеріяльні користи, які обертає й обертатиме тільки на свою розбудову. З уваги на те загал нашого громадянства не повинен давати віри несовісним агентам, що поширюють неправдиві вісти про Т-во „Карпатія“, але ставитись до нього з повним довірям, бо воно забезпечене відповідними фондами і знаходиться на шляху якнайкращого свого розвитку.

На Загальних Зборах доповнено Надзірну Раду вибором нових чотирьох членів, а саме: Преосв. о. еп. д-ра Бучка Івана, д-ра Волошина Михайла, п. Ониська Олександра і през. Павликовського Юліяна. До Ревізійної Комісії увійшли: дир. Заячківський Микола, д-р Савчак Юлій і п. Лисий Ілько, а на заступників цієї Комісії вибрано: о. канцлера Ґалянта Миколу, дир. Мартинця Теодора і дир. Шепаровича Юліяна.

В безконечній черзі...

СУДЯТЬ У. В. О.

Ще один свідок.

Сьогоднішня розправа привабила на салю далеко більше публики, як попередніх днів, коли зізнання свідків часто повторювались і вносили в розправу деяку одноманітність.

Хоч доказове поступовання вже замкнено і можна було сподіватись промови прокуратора, на початку розправи оборонець д-р Шевчук ставить надзвичайний внесок, а саме: прочитати лист обв. В. Попадюка до Люби Гаращаківної, висланий 6. вересня з Коломиї із почтовою печаткою з тогож дня. В цьому листі Попадюк просить Любу Гаращаківну вишукати для нього лекцію, а з вдячности за це обіцяє бути дружбою для її нареченого, коли він буде женитись із нею. Лист висланий 6. вересня є сильним доказом, що Попадюк день перед вибухом бомб був у Коломиї, а не у Львові.

Свід. **Люба Гаращаківна** під присягою зізнає, що знає Попадюка від 1920 р., але за весь час дістала від нього тільки один лист, який тепер з ініціятиви родини Попадюка і оборонця д-ра Шевчука опинився в суді як доказовий матеріял на користь Попадюка.

Так говорить прокуратор.

Після зізнання останнього свідка, прокуратор Ліпш говорить:

„Високий Суде! Наша мандрівка по лябіринті великого процесу добігає до кінця. Ми наближаємося до дня, коли буде оголошений присуд, на який 5 тижнів чекає не тільки родина обвинувачених, але все населення Польщі. Процес цей має виразно політичне тло, провина обвинувачених безперечно **державна зрада,** бо без тенденції зрадити державу, обвинувачені не булиб виконали бомбового замаху. Від віків кожна держава йдучи за інстинктом самозбереження, карала за державну зраду дуже важко і строго, бо держава, коли не хоче стра-

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Правопис і літературна мова.

XIV. Милозвучність і правила

Пісня складами славна.

Зі зміною правопису тісно звязані два першорядні питання, які за весь час дискусії над нашим новим правописом не дійшли до голосу.

Перше з них — вплив зміненого правопису на поезію.

Казати про ролю поезії у творенні літературної мови? Навіть чудернацькі форми випирають інколи найбільше послідовні, коли їх починає вживати великий поет. Чимало слів, головно прикметників (таких як ясний, морський, людський) починає в нас нині зраджувати свій первісний наголос, тому, що його змінили поети для ритму та рими.

Поет, що не є звичайним цвіркуном і цікавиться більш як хтонебудь інший переливними процесами мови, може завсіди підчинити себе правописові і граматиці без шкоди для свого натхнення. Неодин із наших поетів оминав напр. слів „яснійше“, „ранійша“, коли важко було їх римувати, — нині неодин витає їх з радістю у формах „ясніше“, „раніша“, тому, що вони римуються з такими поетичними словами як „лише“ і „тиша“, що досі мали небагато рим.

В „Українськім правописі“ (§ 10) находимо прецікаве правило: „В середині-ж речення такі слова (як вчора) звичайно вживаються з „у“, коли попереднє слово кінчається голосним: „наш учитель“, „наша вчителька“. Але це правило не має сили, коли поміж такими словами є розділовий знак або павза, як також і в віршах“.

На здоровий розум і згідно з розумінням поезії єдине місце, де правило милозвучности повинно мати силу — це царина поезії. Офіціяльні фільольоги, що вважають законом правило милозвучности в прозі, дійшли до прецікавого висновку, що поета можна „розгрішити“, коли він накопичив кілька приголосних, тому, що не міг дати собі ради зі строфою. Факт, що в ріжних наших поетів находимо нарушення правила милозвучности, ніяким робом не дає права перемінювати цю аномалію в правило.

Не було нічого простішого, як дозволити поетам (на це-ж істнує „ліценція поетіка“) писати і надалі „мільйон“ або „релєф“ за кожним разом, коли вони хотіли пригадати читачеві скількість складів. І тут було місце на апостроф. Німецькі поети вживають його від давна для скорочування слів, а все-ж він не проскочив у німецький правопис.

Український правопис є, здається, єдиним у світі, що дозволяє поетам на те, на що вони в ніякій мові не потребують дозволу. Коли поет має лише талантик віршописця, тоді, його всі „ліценції“ ослаблять усі інші його слабощі, — коли він справжній великий поет, тоді автори офіціяльного правопису мусять рахуватись із ним, а не він із ними.

Правописні правила, що вводять зміни в формах слів — завдають великий удар поезії. Протягом одної ночі нинішня поезія може вкритись цвіллю, коли деякі форми пічнуть вражати читача як перестарілі. Люди, що не розуміють ваги ритму й рими, не розуміють розпуки поетів, які вчора ще писали „свойого“, „в життю“, „чорні тіни“, „люде“ — а коли нині хотіли би перевидати свої збірки, мусять хіба цілі строфи писати наново, — в одних штильгукає ритм, в інших перестаріла, „неправильна“ рима. „Тіні“ не римуються вже з „гине“ — „люди“ не відповідають римі „буде“. Галицькі форми в роді „бесь“, що їх так легко було римувати до „весь“ і „десь“: — „людий“, що можна було римувати до прикметників, починають уже вражати тих, що звикли єднати форму „людей“ із формою „ідей“.

Ще дві-три такі реформи правопису і ніхто не схоче читати поетів зперед 10 літ.

Дивне явище: справа наголосу, одно з найважливіших питань у нашій мові — лишилась у нових правописних правилах незаймана. Автім: несподівані зміни в деяких відмінках іменників і заіменників, розріжнення прислівників та іменників з приіменниками, правопис деяких чужих слів — можна розяснити тільки при помочі зміни наголосу. З процесом переміни одних голосних у другі (напр. **и** в **і** та **е**) слова, згідно з якимсь законом гармонії, зміняють нерідко свій наголос, який має більший нахил падати на деякі голосні.

Ван Гіннекен є тої думки, що питання про меншу чи довшу непорушність звучности якоїсь мови, досі занедбане, „може стати важним у майбутній лінгвістиці“*). Теорія наголосів і виведені з неї правила гармонії кинуть безсумніву в майбутньому світло на граматичні правила, серед яких нині бються в померках наші фільольоги.

Хибний є погляд тих, що вважають химерну непостійність нашого наголосу багацтвом нашої мови. Це багацтво мельодії мала неодна мова в початках свого розвитку, втративши його згодом на користь постійного наголосу. Ріжниці у наголосі в ріжних частинах наших земель вирівняються в користь одного наголосу. Буде це тоді, коли наша мова втратить на романтичній (розкуйовданій) мельодійности в користь ясности мови і гнучкости стилю.

Той самий процес упрощення мусить відбутись у формах слів і в словництві. Коли ни-

*) Van Ginneken: Principes de la linguistique psychologique, ст. 461. Париж 1907.

тити якоїсь території чи упасти зовсім, мусить охороняти себе законами проти своїх противників.

Виясняючи § 58, прокуратор твердить, що обвинувачені мали на меті відірвати Сх. Галичину від цілости польської держави, тому належали до УВО і приготовляли повстання проти Польщі. Що правда, обвинувачені повстання не виконали, але вони до того стреміли, бажаючи викликати таку революцію, яких ми в історії народів знаємо кілька і які в більшости кінчаться побідою збунтованого народу.

При звичайних злочинах провина карається тільки тоді, як злочин доконаний, але політичні провини, особливо державна зрада мусять бути карані не тільки тоді, як вони доконані, бо для держави булоб запізно карати злочинців аж по революції, тому кожний намір зрадити державу мусить бути караний. Держава мусить хоронити себе від зрадників заздалегідь, бо по революції не ми судилиб цих обвинувачених, але вони нас, так, як державні зрадники Робеспер і Ленін по революції судили і карали своїх вчорашніх володарів.

Параграф про державну зраду ухвалений ще за Метерніха, він є перестарілий, але вічно живий, бо кожна держава, без огляду на зміни устрою, мусить боронити себе проти своїх ворогів, тому за державну зраду карає і фашистівська держава і більшовицька.

Між обвинуваченими 8 осіб судимо за ближчу участь у злочині державної зради, а інші обвинувачені це тільки „пйонки", які брали участь у злочині.

Без УВО обвинувачені не поповнилиб своїх злочинів, тому гляньмо на УВО

Що таке УВО, ми знаємо. Ця організація тріває вже десять літ, а ціль УВО приготовити український нарід до нової революції, тому, що перша революція 1918—19 скінчилася для українців невдачею. Як це сказав обв. Крушельницький, УВО хоче приготовити український нарід до революції, щоби революція чи війна не застала українців знов непідготованими так як 1918 р. УВО бореться за визволення й обєднання українських земель зпід чотирьох держав. Оборонці твердили, що УВО бореться і проти більшовиків, але хоча низько клоню голову перед українськими патріотами засудженими у харківськім процесі, то всеж я переконаний, що УВО із харківськими патріотами не мала нічого спільного, та що УВО ділає з ініціятиви окремої групи патріотів.

Як вербується членів до УВО ми знаємо: Обвинувачений Кирилюк вияснив нам, як Стефа Шушкевичівна дуже інтеліґентно використала його важке матеріяльне становище та втягнула до УВО.

Ціль терору і замахів УВО є рятувати честь українського народу, доказати перед світом, що 7 міліонів українців не покорилися Польщі, але борються далі за свободу. Вибух бомб має пригадати світові, що український нарід поневолений, політично придавлений і що він не вважає своєї долі остаточно вирішеною. Ідеольогія УВО це безкомпромісова боротьба проти Польщі, а кожне слово „Сурми" є рукавичкою киненою в лице Польщі і хто читав „Сурму" той знає, що члени УВО при добрій нагоді готові витворити кадри повстанчої української армії. На наш край пливе повінь „Сурм" а терор і саботаж полумям вогнів, загравою пожеж, гуком бомб має в публичній опінії світа приготовити прихильну атмосферу для будучого українського повстання. Оборона твердила, що кілька „Сурм" і кілька старих ідіотських шаблюк та крісів УВО ще не зруйнують Польщі, але ми знаємо, що пожежу треба гасити в початках і обвинувачених треба судити як державних зрадників.

Далі прокуратор широко обговорює провини поодиноких обвинувачених, висуваючи на перше місце обв. Біду, потім іде Крушельницький, Вацик, Терещук, Наорлевич, Махницький, Кирилюк і Шушкевичівна Стефанія. Всі вони обвинувачені в ближчій чи дальшій участи в злочині проти § 58 і динамітового закону.

Прокуратор цитує статтю „Сурми" п. з. „Бомби впали знов": „Жебрацький польський нарід, який на своїх пісках здох би з голоду, опанувавши силою українські землі, хоче „Східними Торгами" показати світові, що в Польщі є добробут, з цілого світу до нашого Львова зїдуться купці і промисловці, польські міністри, але ми так як виполошували кулями польських високих урядовців і президента, так бомбами виполошимо польських дигнітарів зі „Східних Торгів", щоби світові пригадати, хто є законним господарем Галичини. „Східні Торги" мусять перестати існувати, за це ми ручимо присягою".

На думку прокуратора тло й ідеольоґію обвинувачених видно виразно в цій статті.

Пекельна машина, підложена на „Східних Торгах", це щось нечуване і коли подумати про те, то волос стає дубом: Після вибуху лишилось 1 кг. екразиту і колиб він був вибух, то це булоб одно з найбільших нещасть у Польщі, а обв. Біда міг би тоді мати славу нового Герострата. Треба бути крайним фанатиком, яким є кожний член УВО, щоби підложити таку пекельну машину. Колиб весь екразит вибухнув, то дійсно про цей вибух почулаб ціла Европа і щастям для Польщі є те, що члени УВО ще не навчились добре приготовляти такі пекельні машини, а може випадок хотів, що коли Біда ніс валізку з бомбами, то його руки тряслися і через те льонт пекельної машини скрутився і вибух був неповний.

Прокуратор намагається доказати, що пекельну машину відніс на „Східні Торги" обв. Біда.

Прокуратор обговорив провини 6 обвинувачених, а завтра буде продовжувати промову.

На увагу заслуговує факт, що на сьогоднішню розправу захорував нагло вотант, радник Анґельський і його заступає суддя Петер. Замісць д-ра Футими на розправі явився д-р Перацький, як заступник пошкодованої Штрайтівної.

На марґінесі процесу.

„Слово Польське" накликає польське громадянство бити українських оборонців.

Колишній співробітник брукового свистка „Ілюстрованого Курера Цодзенного" Блажейовський містить у „Слові Польськім" із дня 23. ц. м. статтю п. з. „Аґітація антипольська на судовій салі", в якій явно накликає польське громадянство до нападу на українських оборонців, що боронять членів УВО. У згаданій статті Блажейовський пише між іншим: „Справа йде про систему перепачкування антипольської аґітації, яку з дикою сатисфакцією ведуть на розправі деякі оборонці, надіючись, що їх не стріне те, що спіткало комуніста Росака на Гетьманських Валах. У пятницю на розправі одному оборонцеві здавалось, що він є на конспіративних зборах у Винниках чи на Погулянці і він заявив, що справа національних меншин у Польщі не унормована і звідсіль пливе джерело замахів і саботажів".

Стаття ця має епільоґ, якого може „Слову Польському" позавидувати навіть колишня

нішні „Правописні правила" подають безрадно паралельні форми й терміни, кажучи, що можна сяк і так: — „слухняний" і „слух'яний", життьовий" і „життевий", „без сорома" і „без сорому" — то цим вони реєструють тільки нинішній стан нашої мови, що заливається від ріжних дублетів. Наша літературна мова підсилюється досі формами ріжних говірок, а при цьому ці форми є дуже часто рівносильні поруч себе. Ніхто з нас не всилі рішити, яка з назв є загальноукраїнська: „бузько", „бузьок", „лелека" чи „чорногуз". Навіть якби три з цих назв означували в зоольоґії три ріжні породи цієї-ж птахи, то й тоді ще ми були би приневолені вибирати між ними, щоб мати одну загальну?

З чотирьох термінів „краска", „колір", „фарба" і „барва" — один напевне є зайвий, бо й інші мови мають тільки три поняття. — та який? Усіх цих чотирьох термінів уживають у нас наперемінну одного замість другого і ріжні люди в буденній мові й письменники в ріжних нюансах. Що вже й казати про такі абстрактні поняття, як „вислід", „вислідок", „наслідок", „результат", „консеквенція", „основа", „підстава", „ґрунт", „база", „підвалина", „фундамент", уживані як синоніми? Словники, хочби й академічні, що реєструють слова, а не роблять спроби зясовувати їхній зміст та розмежовувати поняття, залишаються для нас тільки горою „причинків і матеріялів".

•

У вчорашнім фейлетоні треба поправити: III. шпальта, 2 рядок знизу: „абрисах" зам. „обрисах".

„Газета Цодзенна", мовляв: „Польське, львівське громадянство, чує те все і затискає пястуки та ніяк не може зареагувати так, як зареагувало в день „Божого Тіла" на „Гетьманських Валах".

Як відомо, на „Гетьманських Валах" побито й змасакровано комуніста, посла Росяка і очевидно „Слово Польське" як орган львівських фашистів накликає публику до погромницьких виступів, подібних, як напад на Росяка.

Цікаве, чи того роду стаття моглаб перейти цензуру, колиб булаб поміщена на сторінках української преси?

В ювилейному році.

Українські захоронки у Львові в честь Митрополита.

В салі Лисенка відбулося в цю неділю небуденне свято: це наші найменші, виховувані в десятьох львівських українських захоронках, склали свій сердечний привіт і подяку ексц. митр. Шептицькому за ту батьківську опіку й любов, яку він виявляв для української дітвори. Незвичайно приємно було бачити ті дрібні 4—6 літні діти, як вони, нераз тільки з трудом вимовляючи звуки, виконували відважно і сміливо поод. точки програми. І неодна сльоза радости заблисла в оці щасливої мами чи батька на вид своєї улюбленої дитинки, що в гурті інших чи як солістка весело і свобідно співала, деклямувала або танцювала, щаслива, що може „попиcатися" перед старшими тим, чого навчили її терпеливі, повні посвяти учительки.

Щодо програми того діточого свята, то вона була дуже ріжнородна й богата, бож кожна захоронка бажала виступити зі своєю точкою. Не зважаючи на те, все йшло справно і швидко, так, що вядці й не счулися, як це симпатичне свято, яке тревало рівно годину, закінчилося.

Розбирати окремі точки програми, з яких деякі були дуже помислово уложені і дійсно старанно виведені, забралоб за багато місця, хоч деякі на це заслуговувалиб. Нам вистане тут ствердити, що всі захоронки приготовили все дуже дбайливо і виступили з тим найкращим, з чим могли. Поза виступами окремих захоронок були на вступі і на закінчення збірні виступи дітей всіх захоронок, що відспівали „О, Україно" і „Многая літа" та короткий привіт від захоронок і згуртованих в них дітей на честь Митрополита. На святі, на превелику радість найменших і їх батьків, явився ексц. митрополит особисто в товаристві Преосв. еп. Будки і крилошанина о. Ковальського.

Поклін дітей школи Шашкевича.

У великій салі новозбудованого будинку народньої школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові відбулося в неділю, 22. червня ц. р., в год. 5. попол. прегарне свято для вшанування 30-літнього ювилею ексц. митрополита Андрея. Свято було улаждене учительським збором та дітворою школи. Звеличав це свято своєю присутністю сам Ювилят, а крім нього явилося також багато церковних достойників, між ними Преосв. Будка й о. мітрат Войнаровський. Були також численні світські громадяни і батьки шкільних дітей.

Свято відкрив о. Новосад прегарною промовою, в якій звеличав великі діла Митрополита на всіх ділянках національного життя і зокрема висказав глибоку вдячність громадянства за те, що Митрополит відступленням будівельної площі з посілости митрополії на річ громади м. Львова уможливив будову шкільного будинку в такому прегарному місці. Після промови о. Новосада діти деклямували, співали, а присутні захоплювалися дітворою, яка так щиро витала нашого князя церкви.

При цій нагоді присутні оглянули також будинок, який представляється прегарно. Вид на Святоюрський Храм з вікон школи чудовий, а велике подвіря дає змогу дітворі до випочинку на свіжому воздусі. Після побуту в норах, в яких містилася до цеї пори школа ім. Маркіяна Шашкевича при вул. Скарбківській, віддання для вжитку української школи нового, відповідно вивінуваного будинку — це безперечно велике щастя для вчителів і дітей цеї школи.

Новий процес.

Дня 23. червня ц. р. розпічнеться процес перед трибуналом в золочівськім окружнім суді проти 10-ох обвинувачених, а саме: 1. Гілярія Стельмаха, рільн. літ 34, 2. Анни Побісової, рільн. літ 38, 3. Пелягії Андрушків, рільн. літ 32, 4. Максима Швеця, рільн. літ 30, 5. Стефана Ксьондзика, шевця літ 30, 6. Миколи Качуровського, рільн. літ 25, 7. Андрія Савицького, рільн. літ 24. 8. Омеляна Польового, уч. гімн. літ

17, 9. Евгена Стойкевича, студ. мед. літ 22 і 10. Богдана Крохмалюка, студ. мед. літ 22, усіх зі Зборова і Зборівщини.

Акт обвинувачення закидає їм нарушення публичного спокою, спротив супроти поліції, кидання камінням на поліцію і т. п. в часі свята на козацькій могилі під Зборовом дня 28. серпня 1929 р. Боронитимуть адвокати: д-р М. Західний, д-р Т. Ваньо і д-р Струсевич. Обвинувачує прокуратор Закшевський.

25-ліття філії „Просвіти" ім. М. Шашкевича у Львові.

В неділю, 22. червня ц. р., відбулося у Львові широко закроєне під оглядом програми ювилейне свято з нагоди 25-ліття філії „Просвіти" ім. Маркіяна Шашкевича, що веде освітню працю у львівському повіті. На свято зложилась академія, влаштована силами філії та читалень, в 12. год. вполудне у салі Реміснічої Палати й концерт хорів на площі Сокола-Батька в 4-тій годині пополудні.

Ювилейна Академія почалась прегарною, змістовною промовою голови „Просвіти" сен. Мих. Галущинського, що зробила на всіх присутних глибоке враження. Промовець присвятив між іншим кілька теплих слів памяти таких видатних освітніх діячів філії як покійні д-р Озаркевич та о. Фолис. З черги хор читальні „Просвіти" зі Скнилова відспівав просвітний гимн під проводом п. Добрянського, з далі виступила орхестра винницької читальні „Просвіти", що полонила своєю грою всіх слухачів до тої міри, що була змушена до наддатків. Дірігентом орхестри є п. Скремета. Академію закінчив сценічний образок укладу п. К. Малицької, що своєю символікою зробив на всіх сильне враження. Образок відіграли діти зі Скнилова.

В четвертій годині пополудні відбувся великий концерт читальняних хорів львівського повіту на площі Сокола-Батька. Співали по черзі: злучені хори читалень з Лисиничі і Підборець під батутою п. Драгана, злучені хори зі Скнилова і Рудна під дірігентурою п. М. Добрянського, хори читалень зі Зашкова та Гряди під проводом п. Осташевського і хор з Товщева.Крім цього виступали орхестри читалень „Просвіти" з Підборець, Лисинич і Збоїск. Програму пополудневого свята оживлювали вправи вільноруч і ритмічні, виконані гуртком молоді зі Скнилова. Свято закінчилося спільною фотографічною знимкою учасників.

На загал свято робило дуже гарне враження, а всі точки програми доказували, що над улаштуванням обходу провід філії мусів дуже багато та інтензивно працювати.

Метрикальні справи у Найвищому Суді.

Дня 20. червня ц. р. найшлися на воканді Найвищого Суду в Варшаві м. ін. також справи о. Северина Матковського з Босир, о. Антона Бабія з Чорткова, о. Сильвестра Журавецького, ЧСВВ в Улашковичах і о. Льва Воробкевича у Білобожниці внаслідок касацій, внесених кожним з них від засудів окружного суду в Чорткові за предложення старостві зглядно судові виказів з метрикальних книг в українській мові. Перша з тих справ: а саме: справа о. Северина Матковського була вже предметом розправи перед скріпленим (7 членів) Сенатом Найв. Суду дня 24. травня ц. р., колито Найв. Суд приняв у цій справі дві тези, які були свого часу в „Ділі" подані. Згаданий скріплений Сенат вирішив, як відомо, що предкладання виписів з метрикальних книг в українській мові не потягає за собою карних наслідків з арт. 17. закону (карне адміністраційне поступовання). Сьогодні запав у цій справі, а також і у вищезгаданих 3-х справах, які вперше були предметом нарад Найв. Суду вирок, що для нас і для нашого духовенства має засадниче та рішаюче значіння. Найв. Суд узгляднив у всіх 4-ох справах касаційні жалоби, засуджуючі вироки Окружного Суду в Чорткові в цілости ухилив і всіх обвинувачених наших священиків в цілости увевиннив. Під юридичним оглядом предметом виводів і розправи і вирішення було питання, чи можуть у тих справах наші священики бути карані на підставі § 11. так зв. кавчукового патенту з 1854 року. Найвищий Суд станув на становищі, що в діланні наших священиків не було тенденційного уявлення анімозії до уряду або маловаження розпорядків влади, тільки оборона і виконування власних прав так, як їх обвинувачені розуміли.

Належить сподіватись, що отсі рішення Найв. Суду положать кінець всім карно-адміністраційним і судовим присудам на наших священиків за уживання української мови у метрикальних справах.

Всіх 4-ох обвинувачених боронили адвокати: д-р Антін Горбачевський з Чорткова і д-р Володимир Загайкевич з Перемишля.

Витайте Дорогі Гості зпоза Карпат!

До Львова загостив гурток студенток і студентів із Закарпатської України, які приїхали до нас, аби приглянутись життю і буттю нашого народу. Цей гурток закарпатчиків спинився коротко в Перемишлі, а дня 22. українська молодь гостила Дорогих Гостей у салі „Бесіди" у Львові. Від Т-ва „Пласт" витав закарпатську молодь проф. Северин Левицький, а присутні на салі львівські українці привитали гостей гучним „Слава"!

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського** перенесена на вул. **Коперника 16.** 2296 4-?

— **В роковини смерти Ярослава Весоловського.** В середу 25. ц. м., в 13-ті роковини смерти заслуженого українського журналіста й редактора „Діла" Ярослава Весоловського, відправиться поминальне богослуження в церкві Успення Преосв. Богородиці в год. 7.30 рано. Сподіємося, що українське громадянство, а зокрема всі ті, що знали й любили Покійного за життя, являться численно на тому богослуженню і помянуть з вдячністю память того визначного українського робітника пера, похороненого, як відомо, на далекій чужині у Відні.

— **Два роки тюрми для б. посла Підгірського.** Польська преса приносить звістку, що бувш. укр. посол С. Підгірський засуджений варшавським окружним судом на два роки твердині за те, що в соймовім готелі переховував „комуністичну бібулу". У його кімнаті під ліжком найшли дві валізи комуністичних летючок агітаційно-революційного змісту. Пос. Підгірський доказував, що вся ця література і валізи, в яких вона находилась, приналежали до комуністичних діячів, які вряди-годи користали з його гостинности і спали в нього, а він з найденими паперами не має нічого спільного. Одначе як твердять офіціяльні свідки, переведена особиста ревізія ствердила, що пос. Підгірський носив летючки при собі, їздив з ними, а навіть писав якісь підозрілі записки.

— **Наш найкращий театр** „Кооперативи Укр. Театр" (ім. С. Тобилевича) дає три вистави у Бібрці 24. VI. комедію „Церковну миш", дня 25-го ревію „Раз а добре" і 26-го оперетку „Паяцик".

— **По постійних цінах** 24.50, 29.50, 34.50, 39.50 яких творцем є **Дель-Ка** можна закупити, дешеву, знамениту і вигідну обув, як це видно з нинішнього оголошення на стор. 3. Бракуючі числа в міжчасі доповнено.

— **Україніка.** В „Моравско-Слєскім Деннік-у", який виходить у Моравській Остраві, появля-

ються час до часу переклади з української літератури. Авторкою цих перекладів є чешка, Марія Конечна, яка настільки опанувала нашу мову, що переклади виходять дуже добре. Переклала вона цілу низку оповідань Стефаника, Коцюбинського, Марка Вовчка й інших. На днях почала виходити повість Осипа Турянського „Поза межами болю" в її перекладі як літературний додаток згаданого денника. З інших перекладних праць Марії Конечної заслуговує на увагу „Українська Читанка" — антольоґія української прози і прекрасно переложені українські казки, що ввійшли до альманаху п. з. „Славянські казки".

— **I. Виставка Української Аматорської Фотографії** буде отворена в авлі Академічного Дому дня 21. вересня та тріватиме до дня 10. жовтня 1930. До участи запрошуємо аматорів-світлинців. Непідклеєні зразки знимок для оцінки і вибору судейською комісією надсилати до 1. серпня порученим листом зі значками на відповідь під адресою: д-р Степан Дмоховський, Львів, Сикстуська 35. Найкращі світлини будуть преміовані та копії їх поміщені в часописах. Точніші умовини участи в окремім правильнику. — **Ініціятивний Гурток.**

— **На пописі елевів Вис. Муз. Інституту** дня 27. ц. м. в год. 7-ій вечір співає між іншими тенор п. Любомир Йойко, якого голосовий матеріял заповідає гарну будучність. Тому цікаво буде почути його нашій публиці.

— **Памяти Ом. Поповича** присвячує Українське Історично-Фільольоґічне Товариство в Празі дня 24. червня своє засідання з докладами дійсних своїх членів: 1) Смаль-Стоцького, С. О. — „Мої спогади про Ом. Поповича". 2) Сімовича, В. І. — „Ом. Попович як педаґоґ".

Пожежа. В неділю, 23. ц. м., вибухла в Зашкові к. Львова пожежа. Згоріло 7 господарств. Шкоди великі, бо погоріла й худоба. Тому, що в Зашкові пожежне т-во „Сокіл" розвязане владою (рекурс проти розвязання вже рік у міністерстві неполаднаний!), рятунок незорґанізованими людьми не міг бути зовсім успішний.

— **Нова марка.** Варшавське міністерство почт видасть окрему марку з нагоди роковин оборони Варшави перед наступом більшовиків.

— **Бідна Висла.** Кілька днів спеки без дощу сильно зашкодило в деяких місцях Віслі, головно в околиці Горішньої Кальварії. Вода висохла в ріці так, що шість кораблів — один із них із пасажирами — сіло на мілині і жде на дощ.

— **Шукай вітру в полі.** Бандити, що так сміливо ограбили Торговельний Банк у Лодзі гуляють досі по світі з 300.000 зол. В останніх днях повторились кілька разів чутки, що вломників уже зловили, поліція навіть зловила якихсь чотирох підозрілих людей, арештувала буцім-то спільничку вломників, перевірила тотожність одного потопельника в Віслі, але всі ці здогади досі помилкові.

— **Ріжні вістки.** Італійська маринарка буде пробувати добути з дна моря 25 німецьких лодок, що потонули підчас війни недалеко Полі. — У Варшаві Портуґалія матиме своє посольство. — Відомі американські летуни Брок і Шле перелетіли Північну Америку з рекордовою швидкістю в 32 год. 42 хв. (дотеперішній рекорд був 36 год. 46 хв.). — У Лодзі починається сензаційний процес за зловживання підчас бранки; у нього вмішані визначні промисловці. — У берлінськім парляменті виступив на трибуну без сурдута тільки в спортовій сорочці комуніст. посол Масловський; провідники клюбів дістали доручення, щоби їхні члени своїм одягом не нарушували поваги місця. — Генрі Форд заявив 10.000 своїм робітникам, що звільнить кожного, хто купуватиме алькоголь; у його фабриках є окрема тайна поліція для контролі тверезости. — Американська статистика стверджує, що в травні б. р. 144 фабрик авт випустили в світ рекордове число 442.620 автових возів.

— **Матуристи з 1905 р. акад. ґімназії у Львові.** Дістаємо такий запит з Буковини: „Чи нема нікого у Львові з товаришів, що матурували в українській академ. ґімназії у 1905 році? Тепер минає саме 25 літ і конче треба, аби місцеві товариші занялись зіздом на осінь. — Відповіді прошу присилати на адресу „Народня Канцелярія" Cernauti, Strada Petrovici Nr. 4.

— **Пригадка.** III. Звичайні Загальні Збори Т-ва „Ощадність" для господарности і добробуту, кооперативи з обмеженою відповідальністю у Львові, відбудуться в четвер, 26. червня 1930 р., в год. 6. попол. в льокалі Центробанку, Львів, Ринок ч. 10.

— **Щедра жертва.** Фірма О. Левицька і Ска, жертвувала для Лемківського Т-ва „Український Народний Дім" у Сяноці 50 тузинів пуделок пасти до обуви. Пасту продано і готівку заінкасовано. За цей щедрий дар, як взагалі за відому жертволюбивість патріотичної фірми, належиться їй широка піддержка серед нашої суспільности.

Марш. Пілсудський у Варшаві.

Дня 23. червня вернувся марш. Пілсудський у Варшаву після 2-тижневого побуту в Друскениках. Сталося це ненадійно, бо рахували, що марш. Пілсудський вернеться щойно в перших днях липня. Із Варшави виїхав на імянини дочки Ванди до Сулеївка, опісля вернеться мабуть до Друскеник.

Москвофільські нісенітниці забрили у Москву.

(АТЕ). „Вечерная Москва" у передовиці „Рука Ватикану" пише, що „ватиканська дидипльоматія працює горячково в Польщі, аби приготовити напад на СРСР". Причиною того є переговори польського уряду з митр. Шептицьким задля заключення польсько-української угоди, що була би основою для протибільшовицької акції та мала би відірвати Рад. Україну від СРСР. Часопис твердить, що „Ватикан це кузьня всяких протибільшовицьких плянів".

Скандал у посольстві СРСР.

(АТЕ). Посол СРСР. у Гельсінґфорсі вніс до кримінальної поліції скаргу на бувшого шефа більшовицької торговельної місії Ерсіндзіяна, що нафальшував векслів на 5 і пів міліона нім. марок.

„Мене певно повісять".

„Ізвестія" розписали телеграфічну анкету серед письменників обох континентів у справі будучої війни проти СРСР. Частина їх виявила прихильність для СРСР., частина вірить у дальший розвиток соціялізму. Шов відповів: „Мене певно повісять". Богато письменників не відповіло, м. і. Г. Гавптман і Ремарк.

Рафаелів образ у Чернівцях?

Із Черновець вислали до Відня для досліду знавців образ, що є твором Рафаеля або його ученика. Образ той підчас війни купив вірменський купець за 10 доляріа від українського (наддніпрянського) вояка. Образ варта 300 тис. долярів.

Місто на дні Чорного Моря.

(АТЕ). „Комуніст" повідомляє, що біля міста Херсону спеціяльна експедиція археольоґів натрапила на дні Чорного Моря на руїни старинного міста грецьких кольоністів. Ведуть далі пошукування. Місто неустійненої покищо назви було первісно над берегом моря, а опісля, тому що морський беріг обнижувався, затонуло на дні моря.

Біржа.

Збіжа.

Пшениця двірська 41·75—42·75, пшениця селянська 39·50—40·50, жито галицьке 15·50—16·00, ячмінь галицький броварняний —·00——·00, ячмінь на мливо 14·50—15·00, ячмінь пастівний 13·50—15·00, овес галицький 14·50—15·00, кукурудза румунська 20·75—21·75, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла —·00——·00 фасоля кольорова 00·00—00·00, фасоля краса 40·00—45·00 горох пів-Вікторія 23·75—25·75, горох пільний 21·25—22·25, бобик 19·00—20·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 00·00—00·00, сіно солодке краєве прасоване 6·00—7·00, солома прасована 4·50—5·00, гречка 21·75—22·75, льон 00·00—00·00, лубінь синій 00·00—00·00, ріпак 00·00—00·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 6·50—7·00, отруби пшеничні 9·75—10·25, крупи гречані 45·00—47·00 пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 00·00—00·00, пенцак 00·00—00·00, просо краєве 00·00—00·00, макухи льняні 27·00—29·00, мак синій 150·00—160·00, мак сивий 110·00—120·00, конюшина червона 000·00—000·00.

Ще в липні Мадярщина буде монархією?

Соц. „Право Ліду" повідомляє, що Отона Габсбурга ще в липні ц. р. проголосять королем Мадярщини за згодою Італії, Англії та Німеччини. Шеф мадярського уряду у звязку зі статтею „Пр. Л." заявив, що династичне питання на Мадярщині неактуальне, уряд не змінив свого становища в тій справі, а всякі чутки є тенденційні. „Аксіон Франсез" повідомляє, що й Фердинанд болгарський заповідає, що вернеться у Болгарію.

Зі спортового життя.

Чорні III.—Україна II. 2:1 (0:1).

Гра в загальному вирівнана, всеж таки перемогла молода дружина Чорних.

Погонь IV.—Україна III, 4:1 (2:1).

Перевага Поґоні, особливо в другій половині.

Сокіл IV.—Основа 4:1 (2:1).

Відплатні змагання виграв легко знову Сокіл IV. Монотонна в першій половині гра перемінилася в другій половині в сильний наступ Сокола, який показав гарну гру. Ворота для Сокола добув (по двоє) гарною головкою Цибик та Дунько.

Борислав: Т.С.Т. „Підгіря" (Дрогобич)—ЖКС. „Кадімаг" (Борислав) 1:3 (0:3).

В четвер 18. червня ц. р. розіграли дві найсильніші дружини нафтового басейну товариські змагання коп. мяча. Дружини виступили у своїх найсильніших складах. Судля п. Шаллер. Підгіря, не зважаючи на добру форму й амбітну гру, зійшло цим разом з грища побіджене, бо суддя, член Т-ва „Кадімаг", був сторонничим до того степення, що публика голосно протестувала проти його поступовання. Правдиві сили дружин виважуться щойно на відплатних змаганнях у Дрогобичі. Ворота для Підгіря стрілив Геник. Видців до 200.

Листи до Редакції.

Кілька слів пояснення у справі виступу о. Калинюка в Пинську.

В ч. 109. „Діла" з дня 20. травня ц. р., у передовій статті п. з. „Церковна унія і польська політика", пос. д-р Степан Баран, описуючи коротко унійну конференцію в Пинську й обговорюючи дещо обширніше виступ о. Зенона Калинюка проти галицької обрядової форми (гр.-кат. обряду), між іншим умістив отсі слова: „Автор допису підчеркує, що українські учасники були вмушені на конференції виступити в обороні нашого обряду перед замітками о. З. Калинюка, що назвав його мішаниною, яку по його словам треба заступити російською синодальною обрядовою формою, та висказує від себе жаль, що без відома українських учасників, а тільки на дорученя організатора конференції о. д-ра К. Кулака, о. Калинюк виголосив свій корреферат. На мою думку, рідний галицький москвофіл і не міг зробити інакше, як зробив, бо у нього все московське є святим, а своє українське негідним уваги".

По перечитанню статті д-ра Барана уважаю за свій обовязок подати мале пояснення у справі вище наведеного виступу о. Калинюка, передовсім тому, що автор статті зачепив в одному місці й мою особу. Інші місця статті п. Барана полишаю, хоча деякі заслуговують на увагу.

Зі статті д-ра Барана читач має враження начеб ті, що цікавляться унійною справою в Пинську і працюють для неї, старалися цілій цій акції надати напрям москвофільський, запрягаючи до неї „таких знаних москвофілів", як о. Зенон Калинюк. Враження таке хіба самим своїм льоґічним повязанням правдиве, але в дійсності в життю воно зовсім інакше. Не входжу в

те, яких там поглядів є о. Калинюк і не моєю річчю обговорювати його уніяну акцію. Це до мене не належить.

На уніяній конференції в Пинську бралось під розвагу тільки справи церковні, себто ідею уніяної місії серед православних. Про політику й мови не було. Може хто з учасників думав земними політичними категоріями, та ніколи нікіть на думку не прийшла якась політика організаторам конференції. *О. Калинюк був запрошений виголосити реферат власне в обороні галицької форми гр.-кат. обряду*, а не в цілі критикування тогож обряду. Я, як провідник конференції, виразно просив про це о. Калинюка і спеціяльно підчеркнув тему реферату кілька разів. О. Калинюк згодився опрацювати пропоновану вище вказану тему, а не протилежну вказаному рефератові. Томуж і *великою несподіванкою був його реферат (о. Калинюка), переповний справді гострою критикою галицької обрядової форми (гр.-кат. обряду)*. Отже неслушною є річчю твердити, що організатор конференції просив о. Калинюка виголосити такий реферат.

Шкода, що д-р Баран, маючи перед очима дописи з Пинська, поміщені в „Новій Зорі", не держався вірно згаданого допису, де саме зазначується, що я, як провідник конференції, зараз по рефераті о. Калинюка виясни учасникам, що о. Калинюк виголосив реферат зовсім протилежний рефератові, який був передбачений у програмі та до виголошення якого о. Калинюк був прошений.

В імя правди подаю тих кілька слів пояснення.

Пинськ, 3. VI. 1930 р.

о. д-р Казимир Кулак.

Проти дискредитування заслуженого громадського діяча.

Секція Українських Медиків у Празі прохає подати до прилюдного відома отсе:

Секція Українських Медиків у Празі висловлює своє глибоке співчуття пану директорові Н. Макаренкові з приводу нарушення його шановної і для нас дорогої особи статтями, поміщеними в „Розбудові Нації" ч. 12 під заголовком „Пани Директор Макаренко і Ко.", передрукованої в „Українському Голосі" ч. 7/І., які викликують у нас глибоке обурення та приневолюють нас протестувати проти такого неакадемічного способу політичної боротьби.

Згадані статті своїм змістом і поодинокими висказами є дуже далекі від політичної виробленостн і тонкости та мимоволі викликують враження, що метою їх є здискредитувати директора пана Макаренка, як громадського, так і політичного діяча не тільки в очах українського громадянства, але й перед чужинцями, що може бути лише на шкоду українській справі за кордоном. Поминаючи вже його довголітню діяльність у рідному краю, не сміємо забувати, що пан директор Макаренко в часі свого перебування на еміграції є одиноким зі старих українських діячів, який провадить велику допомогову акцію для еміграції, що нею користується спеціяльно наше студентство за кордоном. Пан директор одинокий з наших громадян, який ніколи не дивився ані на територіяльне походження ані на політичні переконання студентів еміґрантів, а все прийшов кожному зі своєю поміччю.

Подаючи це до відома, маємо надію, що українське громадянство також і в краю зацікавиться тією справою та поборювати буде такий спосіб політичної боротьби, який ніколи не може вийти нам на добро, а лише буде компромітувати нас самих.

ЗА ВИДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ СЕКЦІЇ У ПРАЗІ:

М. Остальський, голова. *Ґалянт Михайло*, абс медицини, *Масик Гринько* абс. медицини.

Прага, 10. травня 1930.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 24. червня, год. 8 веч. Севільський цирульник (виступ Турської-Бандровської та Зен. Дольницького).

Малий Міський Театр:

Вівторок, 24. червня, год. 8. вечер Контрольор спальних вагонів (ціни популярні).

Кіна.

АПОЛЬО: „Білі рожі з Равенсберґа". Найновіші звукові додатки.
КАСІНО: Сексуальна гигієна.
КОЛЬОСЕЙ: зачинено.
КОПЕРНИК: Дівча з U. S. A. Шотляндський експрес.
ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату Кіно зачинене.
МАРУСЕНЬКА: Дівча з U. S. A. Шотляндський експрес.
ОАЗА: Батьку! (Капітан Сорель і його син).
ПАЛЯС: Звукова фільма: Небезпечна жінка.
ПАН: Останній син.
ПАСАЖ: Вождова дочка.
ПРОМІНЬ: Гаракірі.
СТИЛЕВЕ: Мученик спорту (Гарольд Льойд). Марнотравний син.
ФАТАМОРҐАНА: Шехерезада.
ХИМЕРА: Серце летуна.
УТІХА: Темпо, темпо! і Бастер Кітон як спортовець із любови.

Програма радіо.

Середа 25. VI. 1930.

ЛЬВІВ (385,1) 12·05 Концерт. **Варшава** (1411,7) 19·25 Концерт. **Познань** (334,8) 20·30 Легка муз. **Гельсінгсфорс** (221,4) 19·20 Дуети. **Ляйпціґ** (259) 21.00 Камерна музика. **Кеніґсберґ** (276) 18·45 Концерт. **Гамбурґ** (372) 16·00 Камерна музика. **Букарешт** (394) 20.45 Вокальний речітаь. **Берлін** (418) 16.30 Арії та пісні. **Рим** (441) 21·02 Тосканський вечір. **Прага** (487) 20·00 Квартет. **Відень** (516,3) 20·00 Твори Баха. **Будапешт** (550) 20·00 Оперетові вальси. **Ленінград** (1000) 16·00 Музичний огляд: Україна. **Харків** (1304) 20·00 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича. 2341
Косів:
25. VI. „Базар".
28. VI. „Плач Ізраїля" премієра.
Кути:
26. VI. „Шлях до пекла" премієра.
27. VI. „Базар".
Жабє:
29. VI. „Шал життя" премієра.
30. VI. „Базар".
1. VII. „Шлях до пекла" премієра.
2. VII. „Пан Твардовський".
Готується до постановки: „Альрауне", „Цариця Мадагаскару", „Memento". Дирекція Т-ру прийме зараз добру піяністку і скрипака на добрих умовах.

Відділ Т-ва Вз. Пом. українського учительства у Дрогобичі улаштовує в неділю дня 29. червня 1930 р. з нагоди свого 25-ліття іствування **Ювилейне Свято-Академію** в год. 12. в полудне в салі кіно „Штука". Окремих запрошень не висилається. 2350 1—3

Український Театр під управою Ів. Когутяка. 2349
Сняти н:
Вівторок 24/6 „Маруся Богуславка".
Середа 25/6 „Король Життя".
Четвер 26/6 „Пташник з Тиролю".
Пятниця 27/6 „Те чого не бувало".
Субота 28/6 „Пейсахова ніч".
Неділя 29/6 „Ой не ходи Грицю".
Підчас антрактів концерт власної орхестри.

Торговельна Школа Т-ва „Просвіта" з кооперативним напрямом у Львові, вул. Корнияктів ч. 1. ІІІ. поверх приймає ВПИСИ до дня 1. липня 1930 р від год. 10—12 рано особисто й письменно за предложенням метрики, останнього шкільного свідоцтва і 10 зол. вписового. Пізніщі зголошення будуть прийматись тільки в міру вільних місць. — **Управа.** 2304 7—15

Українська гімназія Р. Ш. в Яворові. Вступні іспити до І. кляси відбудуться 28. червня, а до кляс II—VIII. відбудуться в днях 25, 26 і 27 червня ц. р. Рівночасно повідомляється, що гімназія отримала на шк. рік 1930/31 **право прилюдности.** (Розп. М. В. Р. і О. П. з дня 5 червня 1930. Ч. II—11272/30). — **Управа гімназії.** 2329 3—3

Вступні іспити на I курс дівочої учит. сем. Р. Ш. у Львові вул. Мохнацького ч. 12 дня 28. червня в 10. год. рано, а на вищі курси, II—IV, дня 26—28. — **Управа семинарії.** 2344 2—2

До відома української еміграції в Польщі. В Українській Станиці при м. Каліші почали приймати учнів до гімназії ім. Т. Шевченка на 1930—1931 шкільний рік, до кляс: підготовчої (діти 8—12), першої (9—13), другої (10—14), пятої, шостої і матуральної (без ріжниці віку). До гімназії мають право вступу всі бувші інтерновані армії У. Н. Р. та члени їх родин. Ученики гімназії користуються даровим помешканням у загальних бараках, а в разі можливости й харчовою допомогою. Прохання надсилати на імя Директора гімназії (Kalisz, skrzynka poczt. N-o 61) з такими відомостями: 1) Ранга, імя та прізвище. 2) Частина, що в ній служив. 3) Рік, місце і дата народження учня. 4) Попередня освіта. — Навчання у гімназії розпочинається дня 15-го вересня.

Директор гімназії В. Андрієвський.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Приготування до практичного іспиту на учителів народніх шкіл, — евентуально приготування до вижчого учительського іспиту: історія, географія, польська та німецька мови від 15. липня. Листовні інформації. — Дотепер понад 1500 впробованих. 2307 4-10

УМЕБЛЬОВАНА, фронтова кімната з 2 вікнами, світлом і услугою до винайму, вул. Виспянського 31 партер. Чинш 90 зол. 2310 4—4

МУРОВАНИЙ вільний дім, господарські будинки, около півтора моргá саду і городу, сто овочевих дерев, 20 хвилин від трамваю. Три тисячі пятьсот доларів. — Ігнат, Львів, вул. Куркова ч. 24. 2354

ПРИЙМУ ПАННОЧКИ на станцію. Добрий харч. Запевнена опіка. Фортепян у хаті. На бажання лекції фортепяну. — **Олена Левицька,** Глубока 14/І VIII сходи. 2332 2—4

ЖІНКА по урядику, самітна, в середнім віці, добра господиня, обізнана з кухнею, господарством і пасічництвом, пошукує заняття в самітної особи, найрадше у самітного священика. — Зголошення до Адмін. „Діла" під К. К. 2352 1—3

ШОФЕР іспитований глядає приватної посади за скромну винагороду. — Ласкаві зголошення: „Діло" — „Шофер". 2356 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Конкурс.

Монастир С. С. Василіянок в Яворові оголошує отсим конкурс на дві посади учителів (льок): 1) Ґеографії і предметів педагогічних, 2) учителя (ку) польської мови. Вимагається кваліфікації до шкіл середніх або дозволу на навчання. Платня згідно з умовою. **Ігуменат.**
2339 2—3

Подяка.

За многоразове заступництво мене в моїх процесах за уживання української мови в письмах до урядів — і за безкорисну оборону в окружнім суді в Чорткові — та виготовлення рекурсів до Варшавського Касаційного Трибуналу, складаю сердечну подяку Високоповажаному Д-ру Володимирові Електоровичу адвок. в Чорткові. Не менше складаю щиросердечну подяку Високоповажаному Сенаторові Д-ру Ант. Горбачевському адв. в Чорткові і Вповажаному послові Д-ру Стефанові Баранові — адвок. в Тернополи за безкорисну і успішну оборону прав української мови перед Найвищим Касаційним Трибуналом у Варшаві. — **о. Северіян Матковський гр. кат. парох в Боссирах.**

Подяка.

У безмежнім і невтишнім болю по безповоротній утраті нашої Найдорожчої Донечки і Сестри бл. п. Стефанії Познанської, студентки III. р. фармації у Вильні — спішимо зложити отсею дорогою найщирішу подяку: Всч. о. сов. Шанковському за уділення св. Тайн на дорогу у вічність, за ласкавий провід жалібного походу й відпровадження Покійниці на місце вічного спочинку, — Всч. о. Чорнякові — за ласкаву участь у похороні, Вп. Д-ру Шметтерлінґові за уділювання лікарської помочі в останніх днях недуги Покійниці, — Вп. П. Готтфрідам, меценасовій Мантайновій і Мельберґам за щире уділювання нам помочі так у днях недуги як і в дні смерти нашої Коханої Стьопи, — Вп. дир. Смаляцькому за ласкаву поміч у приготуванні до похорону і Вп. П. Марійці Захарчинівній та Зофії Шпікулівній за ревні приготування до похорону і квіти для Покійниці. — Сердечну подяку складаємо Вп. Журавцеві за зорганізування і провід гарного хору, Вп. П. Співачкам і Співакам за ласкаве звеличання похорону Своїм співом, — Вп. П. Українській Молоді за несення корони й вінків для Покійниці, як також горячо дякуємо Всім, що Своєю присутністю віддали Дорогій Стефі останню прислугу і засвідчили, якою симпатією тішилась наша Кохана Донечка і Сестра, — та нам у цей спосіб хоч трохи радости вділили в нашім горю. — Хай Вам всім Господь дасть здоровля за Ваше щире серце. — Копичинці, у червні 1930 р.
2351 **Родичі і Сестра.**

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.